

**Protestants Christelijke Stichting
voor Maatschappelijk Werk**

Jaarverslaggeving 2016

INHOUDSOPGAVE

	Bladzijde
I Jaarverslag	2
II Algemene gegevens	6
III Jaarrekening	
Balans	7
Resultatenrekening 2016	8
Waarderingsgrondslagen	9
Toelichting op de balans	11
Toelichting op de resultatenrekening 2016	13
Resultaatbestemming	15
IV Overige gegevens	
Vaststelling jaarrekening 2016	16
Controle verklaring	17
V Bijlagen	
Verloopoverzicht vaste activa	18

I. Jaarverslag

I.1. Doelstelling, werkgebied

De PC Stichting voor Maatschappelijk Werk (Interzorg) biedt professionele hulp aan mensen met praktische en psychosociale problemen. Interzorg wordt ingeschakeld wanneer een cliënt bepaalde zaken zelf niet meer kan oplossen. Samen met de maatschappelijk werkers worden de mogelijkheden onderzocht, in plaats van de onmogelijkheden. Men kan met veel vragen bij Interzorg terecht, bijvoorbeeld over financiële problemen, relatieproblemen, opvoedingsproblemen, gezondheidsproblemen of problemen op het werk of met officiële instanties. Ook ingrijpende gebeurtenissen zoals het verlies van een dierbare kunnen een aanleiding zijn om het maatschappelijk werk in te schakelen. Interzorg biedt hulp vanuit een christelijke levensovertuiging waarbij betrokkenheid en zorg voor onze naaste centraal staan. In alle gevallen is er aandacht voor de levensbeschouwing.

Het werkgebied van Interzorg bestaat uit de gemeenten Ferwerderadiel, het Bildt, Leeuwarderadeel, Dongeradeel, Dantumadiel, Kollumerland, Achtkarspelen en Tytjerksteradiel. Interzorg biedt zowel algemeen maatschappelijk werk als schoolmaatschappelijk werk. De gemeente Menaldumadiel heeft besloten om geen gebruik meer te maken van het maatschappelijk werk van Interzorg. Gemeente Menaldumadeel heeft besloten om met ingang van het jaar 2016 geen gebruik meer te maken van het maatschappelijk werk van Interzorg.

I.2. Visie en Missie

Iedereen krijgt wel eens met problemen te maken: met zichzelf, in het gezin, met de burens, op het werk of op school. Vaak lukt het deze problemen op te lossen. Alleen of met behulp van familie of vrienden.

Soms lukt dat echter niet. Het kan zijn dat mensen niemand kennen die voldoende vertrouwd wordt of voldoende kennis heeft om de problemen mee te bespreken. Vaak vinden mensen het ook moeilijk om zeer persoonlijke zaken met andere mensen uit de eigen directe omgeving te delen. Ze willen hun naaste omgeving niet belasten met de eigen problemen en moeite.

Binnen de afdeling maatschappelijk werk van Interzorg zijn medewerkers, die bij deze problemen en moeite kunnen helpen. Daarvoor zijn ze opgeleid. Ze luisteren, geven advies, bemiddelen, leggen contact met andere betrokkenen. Kortom, zij gaan na hoe de cliënt het beste geholpen kan worden. Als dat nodig is, verwijzen zij door naar de juiste instantie.

De maatschappelijk werkers binnen Interzorg bieden hulp vanuit hun christelijke identiteit en levensvisie. De Bijbel is hierbij de grondslag van waaruit geleefd en gewerkt wordt.

I.3. Activiteiten

Zoals mensen naar een huisarts gaan met klachten van lichamelijke aard, zo kan men bij het maatschappelijk werk terecht met klachten van psychosociale of maatschappelijk aard. bijvoorbeeld: problemen in verband met eenzaamheid, rouwverwerking, inkomen en besteding, huisvesting, verslaving, relatieproblemen en eigenlijk allerlei problemen waardoor iemand niet goed kan functioneren.

Onder de functie van het maatschappelijk werk moet worden verstaan mensen ondersteunen bij het oplossen van en omgaan met problemen en verstoringen in hun functioneren in wisselwerking met hun sociale omgeving. De maatschappelijk werker beoogt met zijn hulpverlening het sociaal functioneren van personen of de wisselwerking tussen personen en hun sociale omgeving te verbeteren.

Door de maatschappelijk werker wordt samen met de hulpvrager(s) gekeken naar de mogelijkheden voor een oplossing of verbetering van zijn/haar/hun probleem. In veel gevallen kan de behandeling bij het maatschappelijk werk plaats vinden door middel van een aantal gesprekken. Soms lijkt het beter dat een andere hulpverlener of specialist ingeschakeld wordt. Dat zal de maatschappelijk werker in overleg met de hulpvrager dan ook doen.

Het maatschappelijk werk onderscheidt een aantal hoofdtaken:

Probleemverheldering

Problemen staan vaak niet op zichzelf. Relatieproblemen met je partner zijn soms verweven met problemen die je met andere verwanten hebt. Of met problemen op het werk. Soms zie je dan door de bomen het bos niet meer. Dan is het handig om hulp te krijgen om de kluwen te ontwarren en alles weer eens goed op een rij te zetten. Onderzoeken, ordenen en benoemen. Dat kan soms al genoeg zijn om weer zelfstandig verder te kunnen.

Bemiddeling

Soms lukt het iemand niet om zelf zijn belangen bij andere personen of een instantie goed te presenteren. Het maatschappelijk werk kan daarbij helpen.

Bemiddelen, pleitbezorgen en belangenbehartiging zijn de middelen die ten dienste staan. De cliënt blijft echter zelf verantwoordelijk. Daarom is een goed samenspel tussen hulpverlener en cliënt nodig, onder meer ter voorbereiding op allerlei contacten met derden.

Ondersteuning

Mensen kunnen zich soms erg alleen gelaten voelen. Bijvoorbeeld omdat de maatschappij sterk is veranderd. Sociale contacten worden dan minder en dat kan erg lastig zijn, vooral als je wat ouder bent. Het maatschappelijk werk kan u ondersteunen bij het opbouwen van nieuwe contacten.

Psychosociale begeleiding

In het leven zijn veranderingen en aanpassingen aan nieuwe omstandigheden voortdurend aan de orde. Het krijgen van kinderen, voor het eerst op eigen benen staan, werk vinden of ontslagen worden, ga zo maar door. Niet altijd kan iemand zichzelf redden om met deze veranderingen om te gaan. Psychosociale begeleiding betekent niet alleen praten, maar ook doen. Via oefening leert de cliënt om te gaan met zijn probleemsituatie.

Concrete dienstverlening

Tegenwoordig word je overspoeld met formulieren; van de belasting, de sociale dienst, uitkeringinstanties, woningbouwvereniging studiefinanciering enz. Heel vaak zijn ze niet makkelijk te begrijpen en is het invullen een hele opgave. Mensen kunnen met dit soort problemen ook naar het maatschappelijk werk.

I.4. Bedrijfsvoering

In de gebiedsteams van de gemeenten Het Bildt en Leeuwarderadeel van Noordwest Fryslân zijn maatschappelijk werkers van het Maatschappelijk Werk Interzorg actief. Met deze gemeenten zijn hiervoor afspraken gemaakt voor de jaren 2015 tot en met 2017.

Met de zogenaamde DDFK-gemeenten (Dantumadeel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland), Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel is een raamovereenkomst gesloten om het gehele maatschappelijk werk in die gemeenten te verzorgen.

Naast het algemeen maatschappelijk werk verricht Maatschappelijk Werk Interzorg ook specifiek maatschappelijk werk, nl. kerkmaatschappelijk werk en schoolmaatschappelijk werk. Het schoolmaatschappelijk werk is erg in ontwikkeling en een belangrijke vindplaats voor de gebiedsteams (GBT) die worden gevormd in het kader van de decentralisatie.

De professionaliteit binnen het team is vergroot middels intervisie, supervisie en het ontwikkelen van groepswerk. Tevens wordt er intensief samengewerkt met de afdeling Thuisbegeleiding van Thuiszorg Interzorg.

I.5. Financiering

De activiteiten van de Stichting voor Maatschappelijk Werk worden voornamelijk bekostigd door subsidiëring vanuit de verschillende gemeenten in het werkgebied van de stichting. Hierbij worden budgetten vastgesteld op basis van een afgesproken aantal uren c.q. hulpeenheden. De financiering is veranderd in 2016 door de invoering van gebiedsteams (GBT's) waarvoor Maatschappelijk Werk Interzorg maatschappelijk werkers beschikbaar stelt. Deze inzet wordt door de gemeenten vergoed.

De aangesloten kerken betalen geen vaste jaarlijkse bijdrage. Wel dragen zij op projectbasis bij in de kosten die specifiek ten behoeve van de kerken en/of haar leden worden gemaakt en die een bijdrage leveren aan het behoud van het christelijk maatschappelijk werk.

I.6. Financieel beleid

Het jaar 2016 heeft in het teken gestaan op de inzet van maatschappelijk werkers in de verschillende gebiedsteams en was gericht op continuïtering en verbetering van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van dienstverlening. Voor een volwaardige vertegenwoordiging van Maatschappelijk Werk Interzorg in de GBT's, zijn in 2015 en 2016 nieuwe maatschappelijk werkers aangetrokken en beschikbaar gesteld voor de gemeenten waarin Maatschappelijk Werk Interzorg werkzaam is.

I.7. Beleidsvoornemens

Het specifieke maatschappelijk werk zal verder ontwikkeld worden en via een behoefte onderzoek wordt gekeken hoe we onze nieuwe diensten en producten om kunnen zetten in handelen. Hierbij wordt met name verder ingezet op de uitbreiding van het schoolmaatschappelijk werk.

De relatie met de kerkelijke achterban zal worden geïntensiveerd door de kerken te blijven bezoeken. Nieuwe projecten worden ontwikkeld op verzoek en de achterban wordt via kerkbladen op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen binnen het christelijk Maatschappelijk Werk Interzorg.

In het kader van de invoering van de participatiemaatschappij als onderdeel van de decentralisatie van de centrale overheidstaken, wordt ook een belangrijke rol van de kerken verwacht.

Interzorg Maatschappelijk Werk wil de kerken ondersteunen bij het invullen, maar ook het managen van de verwachting ten aanzien van de rol en positie van de kerken in de toekomstige participatiemaatschappij. In 2016 zijn er in dit verband diverse toerustingssavonden verzorgd t.b.v. aangesloten kerken.

In 2017 zal ingezet worden op versterking van de band met de aangesloten kerken in verband met de grotere rol en verantwoordelijkheid, die de kerken hebben gekregen in onze nieuwe participatiemaatschappij.

Het resultaat van het Maatschappelijk Werk ligt in de lijn van het begrote resultaat.

De in het verleden ingezette koers van verbetering en uitbreiding van de dienstverlening is in 2016 voortgezet. De prognose voor het jaar 2017 is, dat de dienstverlening en de inzet in GBT's wordt gecontinueerd conform het jaar 2016. De uitdagingen liggen vooral in de jaren 2018 en 2019, wanneer de gemeenten moeten besluiten hoe zij de GBT's definitief gaan organiseren.

I.8. Een analyse van de uitkomst van de resultatenrekening

In 2016 werd een voordelig exploitatieresultaat uit normale bedrijfsvoering geboekt van circa € 188.000,-- tegenover een nadelig resultaat in 2015 van € 25.486.

Het hogere resultaat ad ruim € 214.000,-- (afgerond) wordt verklaard door:

	<u>x € 1.000</u>
a. Hogere subsidies en overige opbrengsten	220
b. Hogere personeelskosten:	20-
c. Lagere kapitaalslasten	1
d. Lagere overige bedrijfskosten:	<u>13</u>
	<u><u>214</u></u>

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening.

II. ALGEMENE GEGEVENS

1. Stichting

De PC Stichting voor Maatschappelijk Werk is gevestigd te Ferwert.

2. Samenstelling dagelijks bestuur per 31-12-2016

Naam

De heer W. Lodewijk
Mevrouw T. Beimers
Ds. R.I Prins
Ds. J. Bakker

Woonplaats

Damwoude
Sexbierum
Buitenpost
Veenwouden

3. Samenstelling Raad van Toezicht per 31-12-2016

Naam

De heer W. Kuikman
De heer W. Lodewijk
De heer H.J. Rooseboom
Mevrouw T. Beimers

Woonplaats

Berlikum
Damwoude
Oentsjerk
Sexbierum

4. Samenstelling algemeen bestuur per 31-12-2016

Het algemeen bestuur van de PC Stichting voor Maatschappelijk Werk wordt gevormd door afgevaardigden van de aangesloten kerken, waarbij iedere aangesloten kerk één zetel heeft in het algemeen bestuur. Ultimo 2016 waren er circa 60 kerken aangesloten.

BALANS

		<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2015</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	3.633	4.844
		<u>3.633</u>	<u>4.844</u>
Viottende activa			
Vorderingen en overlopende activa	2	331.621	73.416
Liquide middelen	3	265.775	353.233
		<u>597.396</u>	<u>426.649</u>
		<u>601.029</u>	<u>431.493</u>
Totaal activa		<u>601.029</u>	<u>431.493</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	4	45	45
Reserve Maatschappelijk Werk	5	504.166	315.866
		<u>504.211</u>	<u>315.911</u>
Voorziening jubileumverplichting	6	173	-
Kortlopende schulden en overlopende passiva			
Kortlopende schulden en overlopende passiva	7	96.644	115.581
		<u>96.644</u>	<u>115.581</u>
		<u>601.029</u>	<u>431.493</u>
Totaal passiva		<u>601.029</u>	<u>431.493</u>

		<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2015</u>
		€	€
RESULTATENREKENING			
Bedrijfsopbrengsten:			
Subsidies maatschappelijk werk	8	552.735	334.228
Overige opbrengsten	9	13.261	11.757
		<hr/>	<hr/>
Som der bedrijfsopbrengsten		565.996	345.986
Bedrijfslasten:			
- Personeelskosten	10	339.992	319.770
- Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	11	1.231	2.214
- Overige bedrijfskosten	12	36.472	49.487
		<hr/>	<hr/>
Som der bedrijfslasten		377.695	371.472
		<hr/>	<hr/>
Subtotaal		188.300	25.486-
Financiële baten en lasten	13	-	-
		<hr/>	<hr/>
TOTAAL RESULTAAT		188.300	25.486-
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven", die zijn uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de historische kosten en kostprijzen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is ook het groepshoofd Stichting Zorgcombinatie Interzorg aan te merken als verbonden partij. De onderlinge transacties bestaan uit doorberekende personeelskosten, onderlinge dienstverlening en huisvestingskosten (huur, schoonmaak en onderhoud); Stichting Zorgcombinatie Interzorg is statutair bestuurder van de deelnemende stichtingen.

Waarderingsgrondslagen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschaffings-, vervaardigings- of goedgekeurde kosten minus jaarlijkse afschrijvingen met vaste percentages van die kosten conform deels de desbetreffende beleidsregels, deels berekend over de geschatte economische levensduur. Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is geen voorziening voor groot onderhoud gevormd. De kosten worden rechtsreeks in de resultatenrekening verantwoord.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzeningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Grondslagen resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Waarderingsgrondslagen inzake opbrengsten

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. De subsidies van ministeries / gemeenten / provincies worden verantwoord op basis van de werkelijk geleverde zorg en diensten in het boekjaar en de met de betrokken ministeries / gemeenten / provincies overeengekomen tarieven.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige opbrengsten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de opbrengsten geheven belastingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Consolidatie

De PC Stichting voor Maatschappelijk Werk is tezamen met PC Stichting Woonzorgcentrum Foswert, PC Stichting voor Maatschappelijk werk en Maaltijden Noord BV deelnemer in de Stichting Zorgcombinatie Interzorg. De jaarcijfers zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

TOELICHTING OP DE BALANS

	<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2015</u>
	€	€
ACTIVA		
1. Materiële vaste activa		
Inventarissen en automatisering	3.633	4.864
	<u>3.633</u>	<u>4.864</u>
Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar was als volgt:		
Boekwaarde per 1 januari	4.864	10.365
Bij: investeringen	-	-
Af: afschrijvingen	<u>1.231</u>	<u>5.501</u>
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>3.633</u>	<u>4.864</u>
Voor een nadere toelichting op de materiële vaste activa wordt verwezen naar deel V van deze jaarrekening, bijlage 1, verloopoverzicht materiële vaste activa.		
2. Vorderingen en overlopende activa		
De vorderingen en overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:		
Debiteuren	15.388	75
Groepsmaatschappijen	296.556	-
Overige vorderingen	-	59.806
Vooruitbetalingen	<u>19.678</u>	<u>13.535</u>
	<u>331.621</u>	<u>73.416</u>
3. Liquide middelen		
- Banken	<u>265.775</u>	<u>353.233</u>
	<u>265.775</u>	<u>353.233</u>

PASSIVA	<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2015</u>
<i>Eigen vermogen</i>		
Het verloop van het eigen vermogen in het verslagjaar was als volgt:		
4. Kapitaal	45	45
5. Reserve Maatschappelijk Werk		
- Stand begin verslagjaar	315.866	341.352
- Resultaat bestemming	188.300	25.486-
Stand einde verslagjaar	<u>504.166</u>	<u>315.866</u>
Totaal eigen vermogen	<u>504.211</u>	<u>315.911</u>

In de statuten is bepaald, dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van PC Stichting voor Maatschappelijk Werk.

6. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in het verslagjaar was als volgt:

	<u>Stand begin verslagjaar</u>	<u>Mutaties in verslagjaar</u>	<u>Stand einde verslagjaar</u>
- Voorziening jubileumverplichting	-	173	173
	-	173	173

7. Overige kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden en overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Crediteuren	309	3.475
Vakantiegeld/individueel meerkeuzebudget	3.873	8.339
Vakantiedagen	2.692	2.880
Schulden inzake personeel	22.267	15.711
Overige schulden	52.542	69.223
Groepsmaatschappijen	14.961	15.952
	<u>96.644</u>	<u>115.581</u>

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

	<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2015</u>
	€	€
BATEN		
8. Opbrengst maatschappelijk werk		
Gemeentesubsidies	552.735	332.731
Schoolmaatschappelijk werk	-	1.497
	<u>552.735</u>	<u>334.228</u>
9. Overige opbrengsten		
Donaties	12.950	6.787
Overige opbrengsten	311	4.970
	<u>13.261</u>	<u>11.757</u>

	<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2015</u>
LASTEN		
10. Personeelskosten		
Totaal lonen en salarissen	221.080	212.007
Premies sociale verzekeringen	41.029	38.812
Pensioenlasten	18.384	19.038
Overige personeelskosten		
Kosten opleiding en vorming	2.123	48
Gezondheidszorg	70	39
Reiskosten	17.139	17.103
Andere personeelskosten	612	852
Totaal personeel in loondienst	300.436	287.900
Personeel niet in loondienst/doorberekende kosten	39.556	31.870
	339.992	319.770
Aantal fte's	5,8	5,2
11. Afschrijvingen vaste activa		
Afschrijvingskosten	1.231	2.214
	1.231	2.214
12. Overige bedrijfskosten		
Hotelmatige kosten	402	531
Algemene kosten	29.086	37.471
Onderhoud en energiekosten	2.496	3.000
Huur en leasekosten	4.488	8.486
Overige kosten	-	-
Totaal overige bedrijfskosten	36.472	49.487

Bestuurdersbeloning en beloning RvT

De bestuurdersbeloning en beloning RvT is voor de PC Stichting voor Maatschappelijk Werk nihil.

Jaar 2016

Jaar 2015

Resultaatbestemming

Het resultaat van het Maatschappelijk Werk over het jaar 2016 is toegevoegd aan de reserve Maatschappelijk Werk.

VASTSTELLING

De jaarrekening 2016 van de PC Stichting voor Maatschappelijk Werk is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 31 mei 2017.

Bestuursleden

De heer W. Lodewijk, voorzitter

Raad van Bestuur

De heer J.D. de Jong

Controleverklaring

V.1. Verloopoverzicht van de materiële activa PC Stichting voor Maatsch.Werk

	Automa- matisering	Inven- tarissen	Totaal materiële vaste activa
Afschrijvingspercentages	20%	10%	
Stand 1 januari 2016			
Aanschafwaarde	6.076	17.800	23.876
Cumulatieve afschrijvingen	1.211	17.800	19.011
Boekwaarde	4.865	-	4.865
Mutaties boekjaar			
Investeringen 2016	-	-	-
Afschrijvingen 2016	1.231	-	1.231
<u>Volledig afgeschreven activa</u>			
Aanschafwaarde			-
Afschrijvingen			-
Stand 31 december 2016			
Aanschafwaarde	6.076	17.800	23.876
Cumulatieve afschrijvingen	2.442	17.800	20.242
Boekwaarde	3.633	-	3.633

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Protestants Christelijke Stichting voor Maatschappelijk Werk

---

Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Protestants Christelijke Stichting voor Maatschappelijk Werk op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven' van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 640).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016 van Protestants Christelijke Stichting voor Maatschappelijk Werk te Ferwert ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de winst-en-verliesrekening over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is RJ 640.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Protestants Christelijke Stichting voor Maatschappelijk Werk zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: eo403379

---

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Paterswoldseweg 806, 9728 BM Groningen, Postbus 8060,
9702 KB Groningen
T: 088 792 00 50, F: 088 792 94 24, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 640 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ 640.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Groningen, 2 juni 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel is getekend door S.J. Dul MSc RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Protestants Christelijke Stichting voor Maatschappelijk Werk

---

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.